

MỘT SỐ SUY NGHĨ VỀ PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY LỚP ĐÔNG HỌC VIÊN

(kỳ 2)

Luật gia. PHAN MINH PHỤNG

Trong bài viết kỳ trước, chúng tôi đã giới thiệu đến các bạn phần đầu tiên của chuyên đề *Phương pháp giảng dạy lớp đông học viên*, đó là phần "*Khởi đầu đúng đắn*". Chúng tôi đã lần lượt giới thiệu đến các bạn những điều cơ bản mà người giảng viên cần chuẩn bị cho một buổi lên lớp đối với lớp học có đông học viên, trong đó giảng viên cần lưu ý đến *Những ấn tượng đầu tiên*, phải chuẩn bị *Giáo trình chi tiết* và *Phá bỏ tảng băng*... Kỳ này, chúng tôi hân hạnh giới thiệu đến các bạn phần tiếp theo của chuyên đề này qua tài liệu sưu tầm của Cher - Trung tâm nghiên cứu giáo dục đại học.

Những lo lắng đầu tiên

Thông thường, tâm lý sợ nói trước đám đông là lẽ tự nhiên nhưng như thế còn tốt hơn là sự hốt hoảng. Vì vậy, bạn nên tìm cách để trấn an mình, làm chủ cảm xúc của mình. Trên thực tế, nhiều diễn giả coi điệu bộ như là năng lượng và sử dụng nó để tạo thêm động lực cho việc trình bày. Hoặc các bạn có thể thử nghiệm một phương pháp khác mà một diễn giả nổi tiếng đã thực hành đó là tự lừa phỉnh mình. Hãy nói với mình rằng

sự căng thẳng hệ thần kinh mà bạn đang trải qua - toát mồ hôi, tim đập nhanh lên, bụng thót lại... không phải là nỗi sợ hãi mà là sự thúc đẩy, sự nhiệt tình và sôi động của ngày lên lớp đầu tiên.

2. Cá tính hóa lớp đông

Một trong những vấn đề lớn nhất ở lớp đông là không khí không có cá tính làm cho học viên, sinh viên cảm thấy bị "*ẩn danh*", mất mát, không có chỗ dựa và những cảm giác này làm giảm đi động cơ thúc đẩy họ. Chúng ta có thể làm gì để giúp sinh viên, học viên ở lớp đông cảm thấy được đón chào nồng nhiệt hơn? Dưới đây bạn sẽ tìm thấy một số phương pháp hiệu quả để làm cho lớp đông có cá tính hơn.

Hãy hành động như ở lớp nhỏ

Maryellen Gleason (1986) khuyên những giảng viên dạy lớp đông sử dụng một số cách giao tiếp giống như giảng viên ở lớp nhỏ, chẳng hạn:

- Hãy đến sớm và trò chuyện thân mật với học viên, sinh viên;
- Đi quanh lớp khi giảng bài;
- Khi sinh viên, học viên đặt câu hỏi hãy đến gần họ để trả lời;
- Hãy gắn bó với người trợ giảng

trong việc truyền đi các thông điệp (nếu bạn có người trợ giảng);

- Ở lại sau buổi học để thảo luận vấn đề về bài giảng và trả lời câu hỏi của sinh viên, học viên nếu họ quan tâm;

- Đừng để bực giảng ngăn cách bạn với sinh viên, học viên;

- Gần gũi với sinh viên, học viên với cách thức bạn đã làm ở lớp nhỏ...

Những cách giao tiếp này bạn có thể làm nhiều lần để cho sinh viên, học viên thấy rằng bạn rất quan tâm đến họ và bạn là người dễ tiếp xúc.

Hãy nhớ tên học viên

Việc nhớ hết tên của hàng trăm sinh viên, học viên là điều thật khó, nhưng nhiều giảng viên đã làm được gần như thế.

Robyn Muncy (Khoa Lịch sử) đã đề nghị sinh viên nói tên mình mỗi khi họ nêu câu hỏi. Việc này giúp cho bà nhớ được ít nhất một vài cái tên và làm cho tất cả sinh viên của bà biết rằng bà đang cố gắng nhớ tên của họ. Bà nói: *"Sự nỗ lực quan trọng hơn sự thành công hoàn toàn. Nếu sinh viên thấy bạn đang cố gắng để hiểu họ, họ sẽ cảm thấy quan tâm đến họ và điều đó có nghĩa là họ có thể gặp bạn cả những lúc bạn đang làm việc ở văn phòng"*.

Mady Segal (Khoa Xã hội học) đã nỗ lực để nhớ được tên 140 sinh viên của mình. Vào ngày đầu tiên của khóa học, những người trợ giảng của bà đã đề nghị sinh viên đứng thành những nhóm nhỏ 3-4 người để chụp ảnh. Họ đề tên sinh viên vào sau tấm ảnh rồi xếp thành một cặp có thứ tự. Công việc của Segal đã bắt đầu như vậy. Lúc rảnh rỗi như khi ngồi chơi lúc chiều tà hoặc đi bách

bộ từ chỗ để xe đến văn phòng, bà đọc tên và cố nhớ mặt họ như cố nhớ các nguyên tố trong bảng tuần hoàn. Sau một vài tuần, bà đã thuộc hết tên sinh viên của mình.

Để tiếp tục nhớ thêm nhiều tên nữa, tốt nhất là sử dụng những cái tên đó thường xuyên, mỗi khi bạn vào lớp, mỗi khi bạn nhìn thấy sinh viên ở sân trường. Sự thể ra sao nếu có một sinh viên bỏ học? Đơn giản nhất là nhìn qua tấm ảnh. Segal thấy rằng thỉnh thoảng một sinh viên bỏ lớp, bà đã nhớ tên anh ta. Sau đó, khi nhìn thấy sinh viên này đang đi trong sân, bà chặn anh ta lại và hỏi: *"Thế nào, Bill, sao em lại bỏ buổi học của tôi?"*.

Segal phát hiện ra việc thuộc tên sinh viên làm tăng sự hòa hợp với họ. Họ thực sự biết rõ giá trị của một người thầy đã dành nhiều thời gian để hiểu họ.

Với số lượng sinh viên quốc tế đang gia tăng trong nhà trường hiện nay, việc thuộc tên thường bao gồm cả việc thuộc cách phát âm. Uma Krishnaswami (Khoa Giáo dục đặc biệt) nói: *"Điều rõ ràng là bạn khó có thể tránh được việc nói chuyện với sinh viên có tên nước ngoài"*. Bà đề nghị viết những cái tên không quen thuộc đó ra theo cách phiên âm quốc tế, tập phát âm và hỏi sinh viên xem đã đúng chưa. Bà nói: *"Con người cảm thấy được tôn trọng!"*

Cá tính hóa những thông tin phản hồi

Lowman (1987) lưu ý rằng: *"Không phải lớp đông đòi hỏi giảng viên phải bỏ nhiều thời gian hoặc buộc họ chấp nhận những phương pháp đánh giá không dựa theo cá tính mà những thách thức nằm*

trong việc cho điểm và cung cấp thông tin phản hồi".

Những phương pháp thực tiễn để cá tính hóa thông tin phản hồi ở lớp đông như thế nào? Để làm việc đó, Gleason (1986) gợi ý chọn mỗi lần 20 bài thi hoặc bài tập và thêm vào vài nhận xét cá nhân. Bằng cách này, đến cuối khóa, bạn có thể nhận được thông tin phản hồi từ phần lớn sinh viên, học viên trong lớp. Hoặc có thể để người trợ giảng chọn những bài thi có điểm số cao nhất cho bạn viết nhận xét vào đó. Phần thưởng này có thể làm tăng động cơ của sinh viên, học viên.

Ở đây, chúng tôi có một giải pháp khá thú vị để áp dụng là "*Bài thi một phút*". Phương pháp này có thể là công cụ có giá trị để tạo ra một kiểu đối thoại với sinh viên, học viên. Đề nghị sinh viên, học viên lấy ra một tờ giấy vào cuối buổi học và cung cấp một số thông tin (đầu vào). Có thể đưa ra một hoặc hai vấn đề mà họ đã nghe giảng, phác họa một lĩnh vực họ vẫn còn lúng túng hoặc để họ đặt một câu hỏi về chủ đề mà bạn đã trình bày. Bài thi này rất ngắn gọn và không mất nhiều thời gian để đọc. Những bài thi này sẽ cho bạn biết sinh viên chăm chú nghe giảng như thế nào, đặc biệt là vấn đề nào mà nhiều sinh viên, học viên cùng đang vướng mắc (do đó bạn có thể giải thích ở buổi học sau) và làm cho bạn không lạc hậu với những vấn đề của sinh viên, học viên. Bạn có thể chọn vài câu hỏi để trả lời trong các buổi học sau. Điều này giúp sinh viên biết được tiếng nói cá nhân

của họ có người nghe, có người quan tâm đến.

Mời sinh viên cung cấp thông tin

Sự giao tiếp được cải thiện luôn khởi đầu từ sự lắng nghe. Có một cách để nghe sinh viên, học viên lớp đông là đề nghị họ cung cấp thông tin qua một cuộc điều tra ngắn hoặc qua bảng hỏi. Những câu hỏi có thể đặt ra như sau:

- Những yếu tố nào trong buổi học là bổ ích?

- Bạn đang gặp khó khăn trong lĩnh vực nào?

- Bạn có đề xuất gì để cải thiện tình trạng của buổi học?

Về vấn đề này, Jensen và Robinson (1995) phát hiện ra rằng, tạo cơ hội cho sinh viên, học viên cung cấp thông tin hình như cải thiện tinh thần của họ.

Một cách khác để sử dụng bảng hỏi là thu thập những thông tin cá nhân, ví dụ như "*Bạn đang tham gia hoạt động nào?*". Thông tin này có thể sử dụng ở dạng thống kê để tạo cho lớp một vài tính cách.

Ví dụ, chúng ta có 6 thành viên trong đội bóng vợt, 9 thành viên trong hội PhiEta Sigma Honor và hội học sinh đại học và 3 thành viên của hội niên giám... Điều này giúp sinh viên, học viên cảm thấy ý nghĩa của bản sắc hơn là một cảm xúc. Khi sinh viên, học viên đã nêu ra vấn đề, "*nó giống như những con số ở cuối dữ liệu đầu ra máy tính*" (Ward và Jenkins, 1992, tr23), họ trở thành một nhóm những cá nhân.

Hãy sẵn sàng cởi mở

Sinh viên, học viên lớp đông luôn

luôn cảm thấy không thoải mái khi đến văn phòng của giảng viên. Khoảng cách giữa bục giảng và các hàng ghế làm cho họ cảm thấy như bị đe dọa bởi ý nghĩ gặp gỡ riêng tư với các giáo sư. Các giảng viên có dự định làm cho mình dễ tiếp xúc hơn đã phát hiện ra rằng, cần khuyến khích sinh viên, học viên đến văn phòng của giảng viên trong giờ làm việc hoặc tham gia các buổi học ngoại khóa thông qua mối liên hệ riêng tư.

Đề cập vấn đề này, Penny Koines (Khoa Thực vật học) lập thời gian cho những cuộc gặp gỡ không chính thức: một bữa ăn nhẹ nhàng trong phòng họp mỗi buổi trưa thứ Tư. Tám đến chín sinh viên, học viên tham dự buổi này để thảo luận những vấn đề mà họ gặp phải về học liệu hoặc nói chuyện về các vấn đề môi trường mà các phương tiện thông tin đại chúng vừa đề cập. Năm hoặc sáu sinh viên, học viên đến đều đặn hàng tuần cùng với một số sinh viên, học viên đã tham dự một hoặc hai buổi gặp gỡ khi họ có những câu hỏi cụ thể. Koines thấy rằng, mặc dù chỉ một số ít trong lớp 250 sinh viên, học viên có cơ hội gặp gỡ theo kiểu này, nhưng bà có thể ăn cùng với sinh viên và làm cho mọi người trong lớp cảm thấy bà là người dễ tiếp xúc. Cuộc gặp thân mật lúc ăn trưa giúp tất cả sinh viên cảm thấy thoải mái hơn so với sự gặp gỡ tại văn phòng của bà

trong giờ làm việc.

Đối với Robyn Muncy thì duy trì đều đặn giờ làm việc của mình tại phòng đọc sách tham khảo của thư viện. Bằng cách này, bà có thể nói rõ cho sinh viên tìm tài liệu học tập ở đâu để thực hiện những đề tài nghiên cứu của lớp. "*Chỉ 10 sinh viên có mặt tại buổi này*", bà nói "*nhưng đó là 10 sinh viên mà qua họ tôi có thể tiếp cận với những sinh viên khác*".

Trong những lớp đông, thiết lập mối quan hệ cá nhân với từng sinh viên là rất khó. Nhưng với một vài cố gắng, nó có thể để giúp sinh viên, học viên cảm thấy ít bị cách biệt hơn và được tôn trọng hơn với tư cách là một cá nhân.

Qua một số cách thức giảng dạy cho lớp đông sinh viên, học viên mà tổ chức Cher cung cấp, chúng ta nhận thấy rằng không phải không có phương pháp để giảng dạy lớp đông có hiệu quả. Lâu nay, dư luận xã hội thường quan niệm rằng giáo dục Việt Nam kém phát triển một phần do phương pháp giảng dạy cổ điển của hầu hết giảng viên là thuyết giảng hay đọc chép và một phần do lớp học quá đông sinh viên, học viên. Tuy nhiên, qua bài viết này tác giả hy vọng sẽ giúp cho các giảng viên giảng dạy lớp đông sinh viên, học viên có được một vài phương cách khắc phục được nhược điểm vốn có lâu nay.

Chúc các bạn luôn thành công!

**Lời nói phụ thuộc một nửa vào người nói
và một nửa vào người nghe.**

Ngạn ngữ Pháp

